

Allah atı rüzgârdan, insanı topraktan yarattı.
(Bir Arap Atasözü)

(Bir ilave) evi de insandan...

Önsöz

1985 yılında bu romanı yazmaya başladığımda bunun bir “Filistin Trajikomedisi” olacağını düşünüyordum. Romanı yazmak için gerekli hazırlıkları yaptım. Olaylara şahitlik edenlerin anlatıklarını kaydettim, romanla ilgili kitapların olduğu bir kütüphane oluşturdum. Bazen işler bizim arzu ettiğimiz gibi gitmediğinde arkasından başka güzel şeyler olabiliyor. Bu roman üzerinde uzun soluklu çalışmam diğer beş roman için kapı aralamış oldu. Ancak, ilk başta bu romanı yazacakken diğerlerini yazdım.

1985-1986 yıllarında özellikle *Beyaz Atlar Zamanı*'nda çok yararlandığım şahitlerin anlattıklarını topladım. Anavatanlarından atılarak sürgün hayatı yaşayan şahitler Filistin'de yaşadıklarını bana tüm ayrıntılarıyla anlattı. Ne yazık ki bu şahitlerin hepsi vatanlarına dönme arzuları gerçekleşmeden bu dünyadan göçüp gitti.

Aynı şeyi hayal eden, aynı ölümle ölen Filistin'in dört köyünden şahitler: Garipler.

Bu romanı onların ruhuna ithaf ediyorum: Amcam Cuma Halil, Cuma Salah, Mersa Hadir, Kevkeb Yasin Tavantah.

Bu roman onlara, anılarını paylaşmaktan çekinmeyen diğer şahitlere, yirmi yıl boyunca tesadüfen hikâyelerini dinlediğim insanlara bir selamdır. Ayrıca anıları ve kitapları yoluma ışık tutan, eserlerinin adları romanın son kısmında verilen Filistinli ve diğer Arap yazarlara bir selamdır.

Filistin gelenekleri bölgeden bölgeye, köyden köye değişmekte olup inanılmaz bir çeşitliliğe sahiptir. Bu yüzden romandaki bazı gelenekler kimi okurlara yabancı gelebilir.

Hadiye ve oradaki manastırın hikâyesi başından sonuna gerçek bir hikâye. Bu benim köyümün hikâyesi.

Romanda geçen şahıslar ve aileler hayal ürünüdür. Gerçek kişilerle her türlü benzerlik tamamen tesadüfidir.

BİRİNCİ KİTAP
RÜZGÂR

Hamame'nin GeliŖi

Mükemmel bir mucizeydi yaŖananlar.

Hacı Mahmud, oğlu Halid ve köyden birkaç adamla misafirhanenin önündeki dut ağacının altında oturuyordu. Birden uzaktan yaklaşan bir toz bulutu gördüler. Hacı Mahmud garip bir hisse kapıldı. Dakikalar geçtikçe toz bulutu dağılmaya, yerini daha önce hiç görmedikleri bir beyazlık almaya başladı. Parlaklığı gittikçe artıyordu ve sonunda tastamam belirdi.

Bu adamları bir kırsağın ya da atın güzelliğinden daha fazla meftun edebilecek bir Ŗey yoktu.

Hacı Mahmud Ŗaşkın bir edayla, "Benim gördüğümü siz de görüyor musunuz?" diye sordu.

Bir cevap alamayınca dönüp adamlara baktı. Hepsi hayretler içinde kalmıŖ nutukları tutulmuŖtu. Uzun süre hâkim olan sessizliği, rüya âleminde çıkmıŖ gibi görünen yaratığın çılgınca dörtnala koŖması bozdu.

Kısrak, gemin yol açtığı yaranın acısını umursamadan süvariyle inatlaşıyordu. Hayvan nefes nefese kalmıŖtı, gitikçe canını daha çok yakan acıyla canhıraŖ iniltiler çıkarıyordu. Atlı, elinden geldiğince kadar altında çılgınca debelenen ışık hüzmesine hâkim olmaya çalışıyordu. Derken ışık hüzmeleri başını yukarı doğru kaldırıp acı acı kiŖnemeye başladı. İşte o an Hacı Mahmud daha fazla dayanamadı. "Efendiler! Özgür bir ruh yardım istiyor. Ona yardım edin."

Kısrak gelip önlerinde kaya gibi mıhlandı. Bir adım daha atmaktansa ölmeye karar vermiŖ gibiydi.

***

Süvari, adamların seğirterek kendisine doğru geldiğini görünce dehlemek için sopasıyla kısırağa vurmaya başladı ama hayvan oralı olmadı. Hemen kısıraftan atlayıp geldiği yöne doğru tökezleye tökezleye kaçmaya başladı.

Halid, adamlar kısırağın yanına varmadan kendi kısırağına atlayıp uçarcasına kaçan adamın önüne çıktı.

Adam yere düşene kadar kısırağıyla etrafında döndü.

“Kısırağı nereden çaldın?” diye sordu.

Adam cevap vermedi.

Kısırağıyla adama doğru yaklaştı. Hayvan öfkeyle kişneyerek ön ayaklarını korku içindeki adamın üstüne doğru havaya kaldırdı.

“Buradan geçen Araplardan” diye bağırdı.

Kısırağın ön ayakları, adamın tam göğsüne düşmek üzereyken Halid hayvanın başını çevirince az öteye bastı.

“Nerede?”

“Nehrin batısında.”

“Safkan kısırak foyanı ortaya çıkardı” dedi Halid.

Ardından adam merhamet dileyerek feryat etmeye başladı.

“Ne zaman çaldın?”

“İki gün önce.”

“Bir kısırağı çalmanın birinin ruhunu çalmak gibi olduğunu bilmiyor musun sen? Güneş batmadan kaç kurtar kendini yoksa seni köpeklere yem ederiz.”

Halid, adamın etrafında tekrar daire çizmeye başladı. Adam kefiyesine, ageline ve abasına uzandı.

“Bırak onları! Özgür bir ruha bunu yapan bir herif onları takamaz!” diye bağırdı Halid.

Adam günbatımından önce ufka ulaşmak için düşe kalka can havliyle koşmaya başladı.

***

Kısırak, adamlar yaklaşınca daireler çizerek çılgınca dönmeye başladı. Biraz geri çekilince tekrar durdu.

“Onu yalnız bırakın” dedi Halid.

Adamlar yokuş yukarı çıkıp misafirhanenin olduğu tepeye döndüler. Halid kısırağın yanında tek başına kaldı. Ancak, yanına

yaklaşmaya çalışmadı. Uzaktan onu süzüyordu. Daha önce bu ovaya hiç uğramayan bir güzelliği vardı hayvanın. En iyisi onu yalnız bırakmak diyerek babasının ve adamların olduğu tepeye doğru çıktı.

Kaçan adam, karanlıkta yavaş yavaş kayboluyordu fakat hava kararmasına rağmen kısrağın, tıpkı bir ışık hüzmesi gibi hâlâ görülebiliyordu.

“Kısrağın dışarıda kalması doğru olmaz” dedi adamlardan biri.

“Bırakın kalsın, o da özgür bir ruh” dedi Hacı Mahmud.

Ardından şu dizeleri söylemeye başladı:

“Birisi atını kaybederse

Alır ailemiz gibi koruruz

Her gün ekmeğimizi onunla paylaşıyoruz

Peçeler giydirir, baş tacı ederiz”

***

Akşam misafirhanedeki sohbet sonra erince herkes evinin yolunu tuttu. Ancak Halid bir yere gitmedi. Gece boyunca gözlerini kısrağın ayırmadı. Her şeyden korkuyordu; kısrağın gitmesinden, kalmasından -bu durumda başkasına ait bir hayvana daha çok bağlanacaktı- sahibinin çıkagelmesinden. Kendisi bu kadar güzel bir kısrağı kaybetse ömrünü onu aramakla geçirirdi.

Bu durum başına gelmemiş miydi zaten?

Habbab

Habbab'ın isminin nereden geldiğini kimse bilmiyordu. Daha önce başka bir adının olup olmadığını bilen de yoktu.

İzzetli, devletli Kaimmakam Hazretleri yeni tayin edildiği kazayı keşfe çıkmıştı. Mağrur yürüyen Habbab dikkatini çekti. Göz göze geldiler ama Habbab istifini bile bozmadı. Bu durum Kaimmakam Hazretlerini pek şaşırttı. Habbab'a seslenince ona doğru yaklaştı. Kaimmakam Habbab'ın omzunu tıptışlayarak etrafında dönmeye başladı. Habbab kendisini ilgilendiren bir durum yokmuş gibi öylece duruyordu. Onun bu tavrı, kazaya daha iki gün önce gelen ve halkın kendisine boyun eğmesini bekleyen bir idareciyi çileden çıkarmak için yeterliydi. Kaimmakam, kılıcını kınından çıkardı. Kabzası yere, ucu başparmağı ile işaretparmağı arasında ileri geri sallanacak şekilde ters çevirdi. Sağ elini Habbab'ın omzuna uzattı. Sol eliyle kılıcın ucunu onun beline doğru eğip oraya sabitledi. Habbab hâlâ oralı olmadan duruyordu.

İnsanlar bu ilginç hadiseyi seyretmek için toplandı. Kaimmakam elini Habbab'ın omzuna atarak onu kendine, beline dayadığı kılıca doğru çekti. Kılıcın ucu belinin yumuşak etini kolayca bulmuştu. Habbab olduğu yerde durmaya devam ediyordu.

Metal parçası beline zorlanmadan girmişti. Kan, belinden yere dikilmiş vaziyette duran kılıcın kabzasına doğru akmaya başladı. Kaimmakam dönüp bakınca hızla genişleyerek biriken kanı gördü. Bu adamın hayatı pahasına da olsa son söyleyeceği şeyin, "Ah" olduğuna kanaat getirmişti. Üç adım geri çekilerek, "Nerelisin?" diye sordu. Habbab, doğuya doğru uzanan boşluğu ve sabah güneşinin külrengi halesiyle örttüğü uzaktaki tepeleri gösterdi.

Kaimmakam, kendisiyle yürümeye davet edince ona eşlik etti. Habbab'a adını, köyünün adını sordu. Sonra, "Bu handan ayrılmayacaksın, uzaklaşmayacaksın!" dedi. İki gün sonra üç Türk asker gelerek Habbab'ı alıp götürdü.

Bir daha görünmedi.